

အကူသုနာပြုသင်တန်းဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း ကောက်နုတ်ချက်

ရန်ကုန်မြို့

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၆)ရက်

- ဒီနေ့အစည်းအဝေးဟာ အလွန်အရေးကြီးပြီး ကျွန်တော့်အနေနဲ့ သုနာပြုနဲ့သားဖွားလောကဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဦးစားပေးလုပ်ငန်း (၃)ရပ်တွင် ထည့်သွင်းပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ သုနာပြုဆရာမများ လေ့ကျင့်မွေးထုတ်ပေးနေပေမယ့်လည်း မလုံလောက်သေးပါဘူး။ သုနာပြုဆရာမ တော်တော်များများက အလုပ်တွေပိုပြီး လုပ်နေရတာကို တွေ့နေရပါတယ်။
- တချို့ကိစ္စများကို အကူသုနာပြုများခန့်ပြီးလုပ်မယ်ဆိုလျှင် သုနာပြုနဲ့သားဖွားများရဲ့အလုပ်ဝန်ပမာဏ (workload) ကျသွားမယ်ဆိုလျှင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအရည်အသွေး(quality of care) လည်း အများကြီးတက်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဆေးရုံများရဲ့ဖွဲ့စည်းပုံမှာ အကူသုနာပြုဝန်ထမ်းအင်အား အများကြီးထည့်ပေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါမှသာ သုနာပြုများဟာ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တာကို လုပ်နိုင်မှာဖြစ်ပြီး မလိုအပ်တာတွေလုပ်စရာမလိုမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- သုနာပြုဆရာမများဟာ လူနာဆောင်အတွင်းလှည့်လည်ကြည့်ရှုတဲ့အခါ စာအုပ်များစွာကိုင်ပြီး လုပ်နေရတာက အခုခေတ်မှာ မဖြစ်သင့်ပါဘူး။ စားသောက်ဆိုင်များမှာ လုပ်သလို mobile tablet များနဲ့ လူနာကုသရေးဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲများကိုပြုလုပ်ပြီး သုနာပြုဆရာမများရဲ့ computer monitor ကို အလိုလျောက်ဆက်သွယ်ရောက်ရှိသွားမယ်ဆိုလျှင် ဆရာမနဲ့တာဝန်ရှိသူများမှ လိုအပ်တာတွေ ဆက်လုပ်သွားနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ပြင်ပကုမ္ပဏီများနဲ့စာချုပ်ချုပ်ပြီး software ဆွဲခြင်းများကို အမြန်ဆုံး လုပ်ဆောင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါမှသာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့သုနာပြုဆရာမများဟာ ဂုဏ်ရှိစွာနဲ့ အဆင့်အတန်းမြင့်မားစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- နိုင်ငံခြားရှိဆေးရုံများမှာ computer monitor တွေရှိပြီး ဆရာဝန်/ဆရာမလာရင် monitor ကိုကြည့်ပြီးတော့ monitor မှာ ရေးသားကြပါတယ်။ Patient တစ်ဦးကို monitor တစ်ခုစီထားထားပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီအဆင့်ကိုမရောက်နိုင်သေးလို့ ပထမအဆင့်အနေနဲ့ လုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။
- သုနာပြုသားဖွားများရဲ့ သက်သာချောင်ချိရေးနှင့် အဆင်ပြေရေးကိုလည်း လုပ်စေလိုပါတယ်။ သုနာပြုသားဖွားကျောင်းများရှိ အိပ်ခန်း (၁)ခန်းတွင် ခုတင် (၁၅) လုံးမှ (၂၀)လုံးရှိပြီး အိပ်တဲ့အခါ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး၊

လုံခြုံမှု privacy မရှိတာကို တွေ့ရပါတယ်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကြားမှာ ခန်းစီးလိုက်ကာမရှိလို့ လုံးဝ မဖြစ်သင့်ပါဘူး။ လေဝင်လေထွက်ကောင်းစေဖို့ air-conditioning လုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။

- သူနာပြုဆရာမများရဲ့အိပ်ဆောင်များကို အထူးဦးစားပေးလုပ်ငန်းအနေနဲ့ လုပ်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ (၂၀၁၉-၂၀၂၀) ဘဏ္ဍာနှစ်မှာ ရန်ပုံငွေလျာထားပြီး လုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။ ဆေးရုံများမှာ အလုပ် သင်ဆရာဝန်များ နားနေနိုင်ဖို့ သီးသန့်အခန်း (၁)ခန်း လုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။ ဒုတိယညွှန်ကြားရေး မှူးချုပ်(ကုသရေး) အနေနဲ့ ဆေးရုံတိုင်းမှာ အခုလို သီးသန့်ခန်းများရှိစေဖို့ တိုင်းဦးစီးမှူးများ၊ ဆေးရုံ အုပ်ကြီးများနဲ့တိုင်ပင်ပြီး လုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။
- အကူသူနာပြုသင်တန်းများကို ပြင်ပမှာလည်းဖွင့်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ (၂)လ၊ (၃)လ၊ (၄)လ သင်တန်းတွေဖွင့်လှစ်ထားတာက လုံးဝမဖြစ်သင့်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဒါကိုဖွင့်ဖို့လည်း ခွင့်ပြုထား တာမဟုတ်ပါဘူး။ ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံများပါဝင်တဲ့အတွက် သူတို့ကို အရည်အသွေးပြည့်ဝတဲ့သင်တန်း တွေဖြစ်လာအောင် လတ်တလောမှာဘယ်လိုလုပ်ပေးလို့ရမလဲဆိုတာနှင့် အကူသူနာပြု (၉)လ သင် တန်းများဖွင့်တဲ့အခါ ဆက်လက်ပြီး ဆွေးနွေးစေလိုပါတယ်။
- အရင်ကတော့ ခုတင် (၂၀၀)နဲ့အထက်ဆေးရုံများမှာ သင်တန်းပေးခဲ့ပါတယ်။ခုတင် (၁၀၀)ဆေးရုံ များမှာ သင်တန်းပေးလို့ရမလားဆိုတာကို စဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက် သူတို့ကို အကူသူနာပြုအနေနဲ့ရပ်မသွားစေဘဲ အကူသူနာပြု (၉)လသင်တန်းပြီးရင် သူနာပြုသင်တန်းကို ဆက်တက်လိုလျှင်လည်း အခွင့်အလမ်းပေးထားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အခွင့်အ လမ်းပေးထားလို့ရှိရင် သူတို့ရဲ့ဝင်ခွင့်အရည်အချင်းများ ဘယ်လိုရှိရမယ်ဆိုတာကို သတ်မှတ်ထားရ မှာဖြစ်ပါတယ်။
- အကူသူနာပြု (၉)လသင်တန်းပြီးဆုံးပါက သူနာပြု (၃)နှစ်သင်တန်းများ ဘယ်လိုတက်ရမယ်၊ နောက်ဆုံးအရမ်းတော်လို့ရှိရင် BNSc တက်ခွင့် ပြုသင့်/မပြုသင့် စဉ်းစားရမှာဖြစ်ပြီး အခွင့်အလမ်း ဖွင့်ပေးထားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါမှသာ ဝင်လာတဲ့သူတွေများပြီး ယှဉ်ပြိုင်မှုကအလွန်ကောင်းပြီး အရည်အသွေး (quality) ရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။
- တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ဆရာတို့စဉ်းစားဖို့က အကူသူနာပြုသင်တန်းမှာ အရင်ကသင်ကြားရာမှာ အသုံး ပြုခဲ့တဲ့ document ၊ ရည်ညွှန်းစာအုပ်တွေ၊ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်တွေကို ဘယ်လောက်ထိရှိခဲ့လဲဆိုတာကို စုဆောင်းပြီး ပြန်လည်သုံးသပ်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ (၉)လ အကူသူနာပြုသင်တန်းမှာ အသုံးပြုတဲ့ပြဋ္ဌာန်း စာအုပ်တွေ၊ ရည်ညွှန်းစာအုပ်တွေကို ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများမှလည်း ယူသုံးလို့ရနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

- ပုဂ္ဂလိကသင်တန်းကျောင်းတွေကို ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်တာမဟုတ်ဘဲ quality ဖြစ်အောင်လုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အခုလောလောဆယ်မှာ ပြင်ပအကူအညီနာပြုသင်တန်းအရေအတွက် ဘယ်လောက်ရှိ တယ်ဆိုတာ စာရင်းဇယားမရှိပါဘူး။ သိအောင်လုပ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဂရုပြုရမယ့်အချက်အနေနဲ့ ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံပိုင်ရှင်တွေက အကူအညီနာပြုများကို ဘယ်လိုမူနဲ့ဘယ်နေရာတွေမှာသုံးနေလဲဆိုတာ ကို လေ့လာရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဆေးရုံတစ်ရုံကိုသွားစစ်လိုက်ရင် အကူအညီနာပြုဘယ်နှစ်ဦးခန့်ထားသလဲဆိုတာရယ်နှင့် ခန့်ထားတဲ့ သူများဟာ အရည်အသွေး ပြည့်မီလား/မပြည့်ဘူးလားဆိုတာ ကြည့်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အရည်အသွေး ပြည့်မီမှသာ ကျွန်တော်တို့မှ လိုင်စင်ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ကိုခန့်ထားပြီး ဘယ်လိုနေရာမှာသုံး သလဲဆိုတာ၊ အရေးကြီးပါတယ်။ အသေးအဖွဲ့၊ အရေးမကြီးတဲ့နေရာတွေမှာသုံးရင် ပြဿနာမရှိ ပေမယ့်လည်း လူနာပြုစုကုသတဲ့နေရာတွေမှာ သုံးတာဆိုလျှင် ဘယ်အတိုင်းအတာအထိပါလဲ၊ ဘယ် လိုအခြေအနေမှာသုံးတယ်ဆိုတာကို သေချာစွာသုံးသပ်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ အကူအညီနာပြုသင်တန်းစဖွင့်မယ်ဆိုလျှင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဥပဒေအရ မြန်မာနိုင်ငံလုပ်သား များ ကျွမ်းကျင်မှုစံသတ်မှတ်ရေးမူအရ ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုစံသတ်မှတ်ရေးနှင့် ဝတ်စုံကိုလည်း သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ပြီး ကြေငြာချက်ထုတ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံများ အနေနဲ့ အကူအညီနာပြုများခန့်ပါက အကူအညီနာပြုများကို သူနာပြုဆရာမများဝတ်တဲ့ အနီရောင်၊ အပြာရောင်၊ အစိမ်းရောင်တွေကို ဝတ်ဆင်ပေးလို့မရပါဘူး။ ဆင်တူယိုးမှားဝတ်လျှင် လှည့်ဖြားမှု လုပ်တာနဲ့တူပြီး လုံးဝ အရေးယူရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အကူအညီနာပြုဆရာမများရဲ့ဝတ်စုံကို သီးခြား အရောင်သတ်မှတ်ပြီး ဝတ်စေချင်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ သူနာပြုဆရာမတွေကို ပိုမိုမွေးထုတ်နေပြီး အရင်က (၃)နှစ် သူနာပြုသားဖွားမှာ (၁,၈၀၀)ဦးခေါ်ရာမှ အခုအခါ (၃,၆၀၀) ဦး စခေါ်ယူမှာဖြစ်ပါတယ်။ နောက်နှစ်လည်း (၃,၆၀၀)ဦး ခေါ်ဖို့ရှိပါတယ်။ သူနာပြုတက္ကသိုလ်ကလည်း (၄၀၀) ဦးခေါ်နေရာမှ (၅၀၀) ဦး ခေါ်ယူနေပါတယ်။
- အထူးပြုသူနာပြုသားဖွားဆရာမများဟာ သူ့သက်ဆိုင်ရာ အထူးပြုလူနာဆောင်၊ ဆေးရုံများမှာ မဟုတ်ဘဲ အခြားမသက်ဆိုင်တဲ့နေရာများမှာ ရာထူးတိုးပြောင်းရွှေ့နေရတာက မဖြစ်သင့်ပါဘူး။
- အကူအညီနာပြုဆရာမများနဲ့ပတ်သက်ပြီး (၂၀၁၄-၂၀၁၅) ခုနှစ်တွင် (၃,၀၂၀)ဦး မွေးထုတ်ခဲ့ပြီး (၁,၆၀၀) ဦး ခန့်ထားပါတယ်။ (၁,၄၀၀) ဦးခန့်ပြီး (၁,၆၂၀) ဦးဟာ အပြင်ဆေးရုံတွေမှာ လုပ်နေကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ထပ်မံပြီးခန့်နိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံတိုးချဲ့ခွင့်ပြုချက်ရရန်အတွက် အစိုးရ

အဖွဲ့ကို တင်ပြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ရှိ ခုတင် (၂၀၀)ဆံ့ဆေးရုံ နှင့် ခုတင်(၁၀၀) ဆံ့ဆေးရုံများမှာ ဘယ်လောက်ခန့်မယ်ဆိုတာကိုတွက်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံတင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် အမှန်တိုင်းပြောရမယ်ဆိုလျှင် စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများ သိပ်ပြီးမခန့်စေချင်ပါဘူး။ Technical professional များကို ပိုမိုခန့်ချင်ပါတယ်။ ဖွဲ့စည်းပုံမှာ တင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ရာထူးတိုးတက်ရေးအခွင့်အလမ်းကို စဉ်းစားပေးမယ်ဆိုပါက သူတို့လည်း အလုပ်ဝင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျန်းမာရေးလူစွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က အကူသုနာပြုသင်တန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တင်ပြတဲ့အထဲမှာတွေ့ရတဲ့သင်ရိုးညွှန်းတမ်း (curriculum)တွေဟာ တော်တော်ကောင်းမွန်ပြီး module (၁၆) ခုရှိပါတယ်။ အဲဒီသင်ရိုးတွေကို ကျောင်းအုပ်များနဲ့ သူနာပြုသားဖွားဆရာမတွေက ပြန်သုံးသပ်ကြည့်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လောက်ထိလိုသလဲနှင့် အများကြီးစုပြုံမသင်စေချင်ဘဲ တကယ်ကိုသုံးတဲ့အသုံးတည့်တာကိုပဲ ထည့်သင်စေချင်ပါတယ်။ အကုန်လုံး အများကြီးထည့်သင်တဲ့အခါကျတော့ တကယ့်အရေးကြီးတဲ့အကြောင်းအရာကဏ္ဍတွေ လျော့သွားပြီး (၁၀)ခုမှာ (၆)ခုသင်ရင် (၆)ခုကို တတ်အောင်သင်စေချင်ပါတယ်။
- အရင်လုပ်ထားတဲ့ curriculum အတိုင်းသင်စရာမလိုဘဲ ဒီ curriculum ကိုပြုပြင်ကာ modify လုပ်ပြီးသင်စေလိုပါတယ်။ သူနာပြုကျောင်းအုပ်၊ သူနာပြုအုပ်၊ သူနာပြုဆရာမကြီးများနဲ့အဖွဲ့ဖွဲ့ပြီး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးစေလိုပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အကူသုနာပြုတွေကိုခန့်မယ်ဆိုလျှင် သူတို့ရဲ့အလုပ်တာဝန်ဝတ္တရား (job description) ဘာလဲဆိုတာကို သတ်မှတ်ပြီးမှသာလျှင် သင်တန်းမှာသင်မယ့် curriculum ကို ဆွဲစေချင်ပါတယ်။
- ဆေးရုံအုပ်ကြီးများရဲ့ အကြံပြုဆွေးနွေးချက် input တွေ အများကြီးလိုပါတယ်။ အကူသုနာပြုဆရာမတွေကို ဘယ်လိုနေရာတွေမှာထားမလဲနှင့် ဘာတွေလုပ်သင့်သလဲဆိုတာကို matron တွေ၊ သူနာပြုဆရာမကြီးများနဲ့ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးစေလိုပါတယ်။ ဒါမှသာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ အလုပ်အကိုင်တွေ အများကြီးရသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ တစ်ခုစဉ်းစားရမှာက သူတို့သင်တန်းပြီးလျှင် အစိုးရအလုပ်မဝင်မနေရတာဝန်ထမ်းဆောင်ခိုင်းမလား၊ မလုပ်ခိုင်းဘူးလား၊ လုပ်ခိုင်းမယ်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ဖွဲ့စည်းပုံနဲ့နေရာလွှတ်ရှိမှသာ လုပ်ခိုင်းလို့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ကျွန်တော့်အနေနဲ့အဖွင့်မိန့်ခွန်းကို ဒီလောက်ပဲပြောကြားမှာဖြစ်ပါတယ်။ အားလုံးကို အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဆရာမတို့ မအားလပ်တဲ့ကြားမှ တက်ရောက်လာကြတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ အခုအစည်းအဝေးပွဲမှာ တက်ရောက်သူများကို group နှစ်ခု၊ သုံးခုခွဲပြီး ဆွေးနွေးစေချင်ပါတယ်။ ပြောချင်တဲ့လူတွေများပြီး group တစ်ခုတည်းလုပ်မယ်ဆိုလျှင် ပြောဖို့အချိန်မရှိတဲ့အတွက် group (၃)ခုလောက်ဖွဲ့ပြီးတော့ ကျန်းမာရေးလူစွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်မှ ကြီးကြပ်ပြီးတော့ လုပ်စေချင်ပါတယ်လို့ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာန၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်
- လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန၊ နည်းပညာ၊ သက်မွေးပညာနှင့်လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာန၊ အလုပ်သမားညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနတို့မှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ
- ဗဟိုအဆင့်ဆေးရုံအုပ်ကြီးများ၊ သူနာပြုတက္ကသိုလ်များမှ ပါမောက္ခချုပ်များ
- မြန်မာနိုင်ငံသူနာပြုနှင့် သားဖွားကောင်စီမှ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ
- မြန်မာနိုင်ငံသူနာပြုနှင့်သားဖွားအသင်းမှ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ
- ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံများအသင်းမှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ
- သူနာပြုနှင့် သူနာပြုအုပ်ကြီးများ၊ သူနာပြုအုပ်များ
- ပြင်ပအကူသူနာပြုသင်တန်းကျောင်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ
- GIZ မှ တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ
- ဖိတ်ကြားထားသော ဧည့်သည်တော်များ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)